WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)
z dnia 11 listopada 2004 r. *

W sprawach połączonych C-183/02 P i C-187/02 P

mających za przedmiot dwa odwołania w trybie art. 49 Statutu WE Trybunału Sprawiedliwości, wniesione odpowiednio w dniach 15 i 16 maja 2002 r.,

Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa), z siedzibą w Vitorii (Hiszpania), reprezentowana przez A. Creusa Carrerasa oraz B. Uriarte Valiente, abogados,

wnosząca odwołanie w sprawie C-183/02 P,

Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava, reprezentowane przez A. Creusa Carrerasa, B. Uriarte Valiente oraz Brava-Ferrera Delgada, abogados,

wnoszący odwołanie w sprawie C-187/02 P,

* Język postępowania: hiszpański.

popierane przez

Comunidad Autónoma del País Vasco, reprezentowaną przez E. Garayara Gutiérreza, abogado,

interwenient w postępowaniu odwoławczym,

w których pozostałymi uczestnikami są:

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez F. Santaolallę Gadeę oraz J. L. Buendíę Sierrę, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana w pierwszej instancji,

Asociación Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca (ANFEL), z siedzibą w Madrycie (Hiszpania),

Conseil européen de la construction d'appareils domestiques (CECED), z siedzibą w Brukseli (Belgia),

interwenienci w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C. W. A. Timmermans, prezes izby, C. Gulmann (sprawozdawca) i N. Colneric, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,
sekretarz: M. Múgica Arzamendi, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 11 marca 2004 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 6 maja 2004 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 W swych odwołaniach Daewoo Electronics Manufacturing España SA (zwana dalej „Demesą") i Territorio Histórico de Álava — Diputación Foral de Álava (zwane dalej „Territorio Histórico de Álava") wnoszą o uchylenie wyroku Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 6 marca 2002 r. w sprawach połączonych T-127/99, T-129/99 i T-148/99 Diputación Foral de Álava i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-1275 (zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem"), na mocy którego Sąd stwierdził częściowo nieważność decyzji Komisji 1999/718/WE z dnia 24 lutego 1999 r. dotyczącej pomocy państwa udzielonej przez Hiszpanię na rzecz Daewoo Electronics Manufacturing España SA (Demesa) (Dz.U. L 292, str. 1, zwanej dalej

„zaskarżoną decyzją"), a w pozostałej części oddalił ich skargi o stwierdzenie nieważności, skierowane przeciwko tej decyzji.

Ramy prawne

2 Regulacje podatkowe obowiązujące w hiszpańskim Kraju Basków (zwanym dalej „Krajem Basków") opierają się na porozumieniu gospodarczym ustanowionym przez hiszpańską ustawę nr 12/1981 z dnia 13 maja 1981 r., ostatnio zmienioną ustawą nr 38/1997 z dnia 4 sierpnia 1997 r.

3 Na podstawie tych przepisów Diputación Foral de Álava może, pod pewnymi warunkami, regulować system podatkowy obowiązujący na jej terytorium.

4 Na tej podstawie ustanowiła ona między innymi instrument podatkowy w postaci ulgi podatkowej w wysokości 45 % kwoty inwestycji (zwany dalej „ulgą podatkową w wysokości 45 %" lub „spornym instrumentem podatkowym").

5 Szóste postanowienie dodatkowe do Norma Foral nr 22/1994 z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie wykonania budżetu Territorio Histórico de Álava za rok 1995 (*Boletín Oficial del Territorio Histórico de Álava*, nr 5 z dnia 13 stycznia 1995 r.) stanowi:

„Inwestycje w nowe środki trwałe dokonane między dniem 1 stycznia i dniem 31 grudnia 1995 r., które przekraczają 2,5 miliarda ESP, zgodnie z decyzją

Diputación Foral de Álava korzystają z ulgi podatkowej w wysokości 45 % kwoty inwestycji określonej przez Diputación Foral de Álava, stosowanej do ostatecznej kwoty należnego podatku.

Odliczenie, którego nie dokonano z powodu zbyt niskiej kwoty podatku, może zostać dokonane w ciągu kolejnych dziewięciu lat następujących po roku, w którym wydano decyzję.

Ta decyzja Diputación Foral de Álava określi terminy i ograniczenia mogące mieć zastosowanie w każdym przypadku.

Korzyści przyznane na mocy niniejszego postanowienia nie mogą być łączone z jakąkolwiek inną korzyścią podatkową powstałą w związku z tymi inwestycjami.

Diputación Foral de Álava określi również czas trwania procesu inwestycyjnego, który może obejmować inwestycje dokonane w trakcie fazy przygotowawczej projektu będącego podstawą inwestycji".

6 Obowiązywanie tego postanowienia zostało przedłużone na lata 1996 i 1997, następnie ulga podatkowa w wysokości 45 % została — w zmienionym brzmieniu — utrzymana w latach 1998 i 1999 na mocy późniejszych normas forales.

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

7 W dniu 13 marca 1996 r. władze baskijskie i Daewoo Electronics Co. Ltd. (zwana dalej „Daewoo Electronics") podpisały porozumienie o współpracy, zgodnie z którym ta ostatnia zobowiązała się do utworzenia zakładu produkcji lodówek w Kraju Basków. Ze swojej strony władze baskijskie zobowiązały się wesprzeć projekt poprzez udzielenie subwencji.

8 Przedsiębiorstwo utworzone przez Daewoo Electronics zostało zobowiązane do przygotowania biznesplanu, którego zatwierdzenie przez władze baskijskie stanowiło warunek wstępny wprowadzenia w życie porozumienia. Plan ten, obejmujący okres od 1996 r. do 2001 r., został przedstawiony władzom baskijskim we wrześniu 1996 r. Przewidywał on inwestycję w wysokości 11 835 600 000 ESP i utworzenie 745 miejsc pracy.

9 W dniu 7 października 1996 r. została utworzona Demesa, spółka prawa hiszpańskiego, należąca w 100 % do Daewoo Electronics.

10 Na podstawie decyzji Diputación Foral de Álava nr 737/1997 z dnia 21 października 1997 r. Demesa uzyskała ulgę podatkową w wysokości 45 %, przewidzianą w szóstym postanowieniu dodatkowym do Norma Foral nr 22/1994.

11 W dniu 11 czerwca 1996 r. Asociacíon Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca (ANFEL) wystąpiło do Komisji Wspólnot Europejskich ze skargą przeciwko Królestwu Hiszpanii. Zarzuciło ono temu Państwu Członkowskiemu wprowadzenie w życie pomocy na rzecz Demesy, w szczególności w postaci instrumentów podatkowych. Conseil européen de la construction d'appareils domestiques (CECED) wystąpił do Komisji z podobną skargą.

12 Po wymianie korespondencji pismem z dnia 16 grudnia 1997 r. Komisja poinformowała władze hiszpańskie o swej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania przewidzianego w art. 93 ust. 2 Traktatu WE (obecnie art. 88 ust. 2 WE) dotyczącego w szczególności ulgi podatkowej w wysokości 45 % przyznanej Demesie.

13 W ramach tego postępowania Komisja wydała zaskarżoną decyzję.

14 W art. 1 lit. d) tej decyzji ulga podatkowa w wysokości 45 % przyznana Demesie została uznana za pomoc państwa niezgodną ze wspólnym rynkiem.

15 W art. 2 tej decyzji Komisja nakazuje Królestwu Hiszpanii odebranie od beneficjenta korzyści wynikającej z owej bezprawnie udzielonej pomocy.

Skargi wniesione do Sądu i zaskarżony wyrok

16 Pismami złożonymi w sekretariacie Sądu odpowiednio w dniach 25 maja, 26 maja i 18 czerwca 1999 r. odpowiednio Territorio Histórico de Álava (sprawa T-127/99), la Comunidad Autónoma del País Vasco i Gasteizko Industria Lurra SA (sprawa T-129/99), jak również Demesa (sprawa T-148/99) wniosły skargi przeciwko Komisji.

17 Wszyscy skarżący wnieśli o stwierdzenie całkowitej lub częściowej nieważności zaskarżonej decyzji.

18 Postanowieniami prezesa trzeciej izby Sądu z dnia 25 lutego 2000 r. Asociacíon Nacional de Fabricantes de Electrodomésticos de Línea Blanca i Conseil européen de la construction d'appareils domestiques zostały dopuszczone do sprawy w charakterze interwenientów popierających żądania Komisji.

19 Postanowieniem z dnia 5 czerwca 2001 r. wszystkie trzy sprawy zostały połączone do celów procedury ustnej i do wydania wyroku.

20 Zaskarżonym wyrokiem Sąd między innymi:

— oddalił skargi Territorio Histórico de Álava i Demesy w zakresie, w jakim zmierzały one do stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji w przedmiocie ulgi podatkowej w wysokości 45 %;

— uznał za niedopuszczalne skargi Comunidad Autónoma del País Vasco i Gasteizko Industria Lurra SA w zakresie, w jakim zmierzały one do uzyskania stwierdzenia nieważności;

— orzekł, że każda ze stron poniesie własne koszty.

Odwołania

21 Postanowieniem z dnia 23 października 2002 r. Trybunał dopuścił do sprawy Comunidad Autónoma del País Vasco w charakterze interwenienta popierającego żądania Territorio Histórico de Álava.

22 Postanowieniem Prezesa Trybunału z dnia 6 marca 2003 r. wniosek Gobierno Foral de Navarra (rządu Nawarry) o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta popierającego wnioski Demesy został odrzucony.

23 Demesa wnosi do Trybunału o:

— uchylenie zaskarżonego wyroku;

— rozstrzygnięcie sporu poprzez stwierdzenie nieważności art. 1 lit. d) i art. 2 zaskarżonej decyzji;

— ewentualnie, przekazanie sprawy Sądowi Pierwszej Instancji;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania w pierwszej instancji oraz kosztami postępowania odwoławczego.

24 Territorio Histórico de Álava wnosi do Trybunału o:

— uchylenie zaskarżonego wyroku;

— rozstrzygnięcie sporu poprzez stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy ona ulgi podatkowej w wysokości 45 %;

— ewentualnie, przekazanie sprawy Sądowi Pierwszej Instancji;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania w pierwszej instancji oraz kosztami postępowania odwoławczego.

25 Comunidad Autónoma del País Vasco wnosi do Trybunału o:

— częściowe uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie, w jakim stwierdza on, że ulga podatkowa w wysokości 45 % stanowi pomoc państwa;

— obciążenie Komisji kosztami postępowania.

26 Po odstąpieniu w trakcie procedury ustnej od zarzutu niedopuszczalności odwołania wniesionego przez Territorio Histórico de Álava Komisja wnosi ostatecznie do Trybunału w obu sprawach: C-183/02 P i C-187/02 P o:

— oddalenie odwołania;

— obciążenie wnoszących odwołanie kosztami postępowania.

Zarzuty zmierzające do uchylenia zaskarżonego wyroku

27 W swoim odwołaniu Demesa podniosła pięć zarzutów zmierzających do uchylenia zaskarżonego wyroku opartych na:

— błędnej kwalifikacji spornego instrumentu podatkowego jako pomocy państwa niezgodnej ze wspólnym rynkiem;

— braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku w powyższym zakresie;

— naruszeniu prawa przez Sąd poprzez orzeczenie, że sporny instrument nie stanowił pomocy istniejącej;

— braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku w powyższym zakresie;

— naruszeniu prawa przez Sąd poprzez orzeczenie, że zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań nie miała zastosowania.

28 Pismem złożonym w dniu 20 lutego 2004 r. poinformowała ona Trybunał, że podtrzymuje jedynie zarzut oparty na zasadzie ochrony uzasadnionych oczekiwań i że cofa pozostałe zarzuty.

29 Territorio Histórico de Álava podniosło w odwołaniu sześć zarzutów zmierzających do uchylenia zaskarżonego wyroku opartych na:

— błędnej kwalifikacji spornego instrumentu podatkowego jako pomocy państwa niezgodnej ze wspólnym rynkiem;

— braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku w powyższym zakresie;

— naruszeniu prawa przez Sąd poprzez orzeczenie, że sporny instrument nie stanowił pomocy istniejącej;

— braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku w powyższym zakresie;

— naruszeniu prawa przez Sąd poprzez niestwierdzenie nadużycia władzy przez Komisję;

— braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku w powyższym zakresie.

30 Pismem złożonym w dniu 20 lutego 2004 r. poinformowało ono Trybunał, że:

— podtrzymuje częściowo zarzuty pierwszy i drugi, oparte odpowiednio na błędnej kwalifikacji spornego instrumentu podatkowego jako pomocy państwa nie-

zgodnej ze wspólnym rynkiem i braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku w tej kwestii;

— podtrzymuje swoje zarzuty piąty i szósty, oparte odpowiednio na wystąpieniu nadużycia władzy i braku uzasadnienia w zaskarżonym wyroku w tej kwestii;

— cofa pozostałe zarzuty.

W przedmiocie odwołań

31 Po wysłuchaniu stron i rzecznika generalnego w tej kwestii, ze względu na powiązanie niniejszych spraw ze sobą, należy je połączyć do celu wydania wyroku zgodnie z art. 43 regulaminu Trybunału.

W przedmiocie zarzutu Demesy opartego na zasadzie ochrony uzasadnionych oczekiwań

Argumentacja stron

32 Demesa przywołała przed Sądem zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań. Wskazała ona decyzję Komisji 93/337/EWG z dnia 10 maja 1993 r. w sprawie

przepisów dotyczących pomocy podatkowej dla inwestycji w Kraju Basków (Dz.U. L 134, str. 25). Podniosła ona, że decyzja ta zakwalifikowała ulgi podatkowe dla realizowanych inwestycji jako pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem, ponieważ pozostawały one w sprzeczności z art. 52 Traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 43 WE). Demesa podniosła, że wydane zostały przepisy niezbędne dla dostosowania przepisów regionalnych do decyzji nr 93/337 i że Komisja wyraziła zgodę na przyjęte rozwiązanie. Wobec tego — zdaniem Demesy — zarówno władze hiszpańskie, jak i sama Komisja uznały, że problem został rozwiązany. To dlatego Komisja nigdy nie wszczęła postępowania w przedmiocie pomocy państwa ani nie wnosiła zastrzeżeń wobec podobnych przepisów podatkowych ustanowionych w późniejszym okresie. Tym samym miała ona wywołać zarówno po stronie Demesy, jak i każdego podmiotu podlegającego danej regulacji regionalnej uzasadnione oczekiwanie, że instrumenty podatkowe przyjęte przez Diputación Foral de Álava zostały dozwolone przez Komisję i wobec tego nie naruszały w żaden sposób art. 52 Traktatu.

33 Demesa zarzuca Sądowi, że w pkt 234 i nast. zaskarżonego wyroku oddalił jej zarzut z tego powodu, że sporny intrument podatkowy — z naruszeniem wymogów art. 93 ust. 3 Traktatu WE (obecnie art. 88 ust. 3 WE) — nie był przedmiotem uprzedniego zgłoszenia.

34 Według niej, w kontekście polityki Komisji w okresie złożenia wniosku o zastosowanie ulgi podatkowej w wysokości 45 %, zbyt daleko idący był wymóg, by to podmiot gospodarczy weryfikował, czy stosowany wobec niego instrument podatkowy spełniał przesłanki art. 92 Traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 87 WE) i w konsekwencji podlegał zgłoszeniu Komisji.

35 Tak więc, zdaniem Demesy, ma ona podstawy do powołania zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań.

36 Wnosząca odwołanie podnosi, że uznanie pomocy za niezgodną ze wspólnym rynkiem zawarte w decyzji 93/337 było oparte na stwierdzeniu naruszenia art. 52 Traktatu, a nie, jak orzekł to Sąd w pkt 237 zaskarżonego wyroku, również na stwierdzeniu naruszenia uregulowania wspólnotowego w dziedzinie pomocy państwa.

37 W każdym razie środki zakwestionowane w decyzji 93/337 miały zostać zaklasyfikowane jako pomoc państwa na podstawie trzech kryteriów selektywności (selektywności regionalnej, sektorowej i materialnej), które — według Demesy — nie powinny były zostać zastosowane w odniesieniu do spornego instrumentu podatkowego. Decyzja ta zatem nie mogła uzasadniać twierdzenia, że Demesa powinna była uznać ulgę podatkową w wysokości 45 % za pomoc państwa i w konsekwencji, że ulga ta powinna zostać zgłoszona Komisji.

38 Komisja podnosi, że w momencie przyznawania Demesie ulgi podatkowej istniały okoliczności wyraźnie wskazujące na to, że chodziło o pomoc państwa.

39 W szczególności decyzja 93/337 uznała podobne instrumenty za pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem. To uznanie pomocy za niezgodną ze wspólnym rynkiem nie było związane wyłącznie z naruszeniem swobody przedsiębiorczości, lecz również — jak Sąd wskazał w pkt 237 zaskarżonego wyroku — z naruszeniem różnych regulacji w zakresie pomocy.

40 Ponadto w opinii Komisji jest oczywiste, że decyzja 93/337 mogła wyłącznie opierać się na uprzednim stwierdzeniu, że rozpatrywane instrumenty miały charakter pomocy państwa.

41 Demesa jednakże nie dokonała weryfikacji, czy otrzymana przez nią pomoc została dozwolona przez Komisję.

42 W każdym razie, wobec braku uprzedniego zgłoszenia spornego instrumentu podatkowego, w opinii Komisji wnosząca odwołanie nie może powoływać się na bezczynność Komisji.

43 Tak więc, w opinii Komisji, Sąd słusznie wykluczył istnienie uzasadnionych oczekiwań.

Ocena Trybunału

44 Należy przypomnieć, z jednej strony, że biorąc pod uwagę imperatywny charakter kontroli pomocy państwa sprawowanej przez Komisję na mocy art. 93 Traktatu, przedsiębiorstwa będące beneficjentami pomocy mogą co do zasady powoływać się na uzasadnione oczekiwania co do prawidłowości tej pomocy tylko wówczas, gdy taka pomoc została przyznana zgodnie z procedurą przewidzianą w tym postanowieniu, a z drugiej strony, że staranny podmiot gospodarczy powinien zwykle być w stanie upewnić się, że dopełniono wymogów tej procedury (wyroki z dnia 20 września 1990 r. w sprawie C-5/89 Komisja przeciwko Niemcom, Rec. str. I-3437, pkt 14; z dnia 14 stycznia 1997 r. w sprawie C-169/95 Hiszpania przeciwko Komisji, Rec. str. I-135, pkt 51 i z dnia 20 marca 1997 r. w sprawie C-24/95 Alcan Deutschland, Rec. str. I-1591, pkt 25).

45 W szczególności gdy pomoc została wprowadzona w życie bez dokonania uprzedniego zgłoszenia Komisji, tak iż jest ona bezprawna w świetle art. 93 ust. 3

Traktatu, beneficjent pomocy nie może powoływać się na uzasadnione oczekiwania co do prawidłowości przyznania tej pomocy (zob. ww. wyrok Alcan Deutschland, pkt 30 i 31).

46 W niniejszej sprawie Sąd stwierdził w pkt 235 zaskarżonego wyroku, że ulga podatkowa w wysokości 45 % bezspornie została ustanowiona bez uprzedniego zgłoszenia, z naruszeniem art. 93 ust. 3 Traktatu.

47 W pkt 236 zaskarżonego wyroku, powołując się między innymi na ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Niemcom, Sąd zasadnie wywiódł z tego stwierdzenia, że argumentacja oparta na zasadzie ochrony uzasadnionych oczekiwań nie mogła zostać uwzględniona.

48 W kolejnym punkcie powyższego wyroku Sąd słusznie zauważył, że te argumenty wnoszącej odwołanie były oparte na błędnym zrozumieniu decyzji nr 93/337. W istocie w decyzji tej, jak podkreślił Sąd, Komisja uznała badaną pomoc za niezgodną ze wspólnym rynkiem nie tylko dlatego, że była ona sprzeczna z art. 52 Traktatu, lecz — w pkt V tej decyzji poświęconym badaniu możliwości zastosowania jednego z wyjątków przewidzianych w art. 92 Traktatu — także dlatego, że była ona niezgodna z różnymi regulacjami w zakresie pomocy.

49 Należy dodać, że w decyzji 93/337 Komisja ponadto:

— wskazała, że badana pomoc obejmowała ulgę podatkową w wysokości 20 % inwestycji (pkt I);

— uznała, że nie spełniono — dla celów zastosowania wyjątku przewidzianego w art. 92 ust. 3 lit. c) Traktatu — przesłanek wymienionych we wspólnotowych wytycznych dotyczących pomocy państwa na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw z dnia 19 sierpnia 1992 r. (Dz.U. C 213, str. 2), w których to wytycznych w pkt 2.2 zdefiniowano cechy kategorii małych i średnich przedsiębiorstw, a następnie w pkt 4.1 akapit piąty sprecyzowano, że Komisja postanowiła zezwalać jedynie na pomoc inwestycyjną w maksymalnej wysokości 15 % inwestycji w przypadku małych przedsiębiorstw i 7,5 % inwestycji w przypadku pozostałych przedsiębiorstw tej samej kategorii (pkt V);

— nakazała władzom hiszpańskim zadbać między innymi o to, by pomoc była przyznawana zgodnie z warunkami przewidzianymi we wspólnotowych wytycznych dotyczących pomocy na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw (art. 1 ust. 4).

50 W ten sposób okazuje się, że Demesa nie mogła wywieść z decyzji 93/337, że ulga podatkowa w wysokości 45 % przyznana przedsiębiorstwu o wielkości pozwalającej mu na przeprowadzenie inwestycji minimalnej w wysokości 2,5 miliarda ESP, wymaganej na mocy szóstego postanowienia dodatkowego do Norma Foral nr 22/1994, nie mogła zostać zakwalifikowana jako pomoc w rozumieniu art. 92 Traktatu.

51 Z uwagi na treść decyzji nr 93/337 wnosząca odwołanie nie mogła zatem domagać się możliwości przysługującej również beneficjentom pomocy przyznanej bezprawnie (zob. ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Niemcom, pkt 16), powołania się na wyjątkowe okoliczności, które mogły w sposób uzasadniony wywołać jej przekonanie o prawidłowości tej pomocy.

52 W odniesieniu do podnoszonej bezczynności Komisji słusznie podnosi ona, że jej pozorna bezczynność nie ma znaczenia, gdyż system pomocy nie został jej zgłoszony.

53 Z powyższego wynika, że zarzut Demesy oparty na zasadzie ochrony uzasadnionych oczekiwań musi zostać oddalony.

W przedmiocie zarzutów Territorio Histórico de Álava opartych, z jednej strony, na błędnej kwalifikacji spornego instrumentu podatkowego jako pomocy państwa niezgodnej ze wspólnym rynkiem, a z drugiej strony, na braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku w tej kwestii

Argumentacja stron

54 Przed Sądem Territorio Histórico de Álava wskazało, że Komisja naruszyła art. 92 Traktatu, uznając ulgę podatkową w wysokości 45 % za pomoc niezgodną ze wspólnym rynkiem na tej podstawie, że Norma Foral nr 22/1994 stanowi specyficzny instrument sprzyjający „niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów". Podniosło ono, że w każdym razie ewentualny selektywny charakter tego instrumentu jest uzasadniony charakterem i strukturą sytemu podatkowego.

55 Territorio Histórico de Álava zarzuca Sądowi, że w pkt 148–170 zaskarżonego wyroku odrzucił tę argumentację oraz że naruszył prawo przy stosowaniu art. 92 Traktatu.

56 W piśmie złożonym w dniu 20 lutego 2004 r. wskazuje ono, że podtrzymuje swój zarzut zmierzający do uchylenia wyroku, lecz we wcześniejszym stadium niż zakwalifikowanie spornego instrumentu podatkowego jako pomocy państwa. Podnosi ono, że w trakcie postępowania w pierwszej instancji twierdziło, że ulga podatkowa w wysokości 45 % była wyłączona z zakresu stosowania art. 92 Traktatu, ponieważ jako instrument podatkowy była ona uzasadniona względami polityki gospodarczej. Sąd uznał, że nie wyłączało to jej kwalifikacji jako pomocy państwa niezgodnej ze wspólnym rynkiem. Wniosek ten miał być błędny jako przyjęty w niewłaściwym momencie procesu dokonywania wykładni. W istocie, zdaniem Territorio Histórico de Álava, przed ewentualnym rozważeniem problemu kwalifikacji instrumentu jako pomocy państwa należało wziąć pod uwagę, że instrument podatkowy przyjęty przed konkluzjami Rady Ecofin z dnia 1 grudnia 1997 r. w dziedzinie polityki podatkowej (Dz.U. 1998, C 2, str. 1) i komunikatem Komisji z dnia 10 grudnia 1998 r. w sprawie stosowania przepisów o pomocy państwa do środków w zakresie bezpośredniego opodatkowania przedsiębiorstw (Dz.U. C 384, str. 3) jest wyłączony spod kontroli pomocy państwa. W związku z tym, że intrument taki mieścił się w ramach polityki przemysłowej prowadzonej przez zainteresowane Państwo Członkowskie, był on wyłączony ab initio z zakresu stosowania art. 92 Traktatu.

57 W tym samym piśmie Territorio Histórico de Álava nadmieniło, że podtrzymuje również swój zarzut oparty na braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku w powyższym zakresie.

58 Komisja uważa, że podtrzymany zarzut w jego obecnej postaci oparty na błędnej kwalifikacji spornego instrumentu podatkowego jako pomocy państwa niezgodnej ze wspólnym rynkiem wymaga jednak — pomimo zmiany sposobu jego przedstawienia — zbadania przez Trybunał kwestii pomocowego charakteru tego instrumentu. Zdaniem Komisji, analiza art. 92 Traktatu nie obejmuje żadnego stadium poprzedzającego stadium rozważania kwalifikacji instrumentu jako pomocy państwa, jako że podatkowy charakter tego instrumentu nie jest istotny dla

ustalenia, czy stanowi on pomoc. Ponadto konkluzje Rady Ecofin z dnia 1 grudnia 1997 r. w dziedzinie polityki podatkowej i załączony do niej kodeks postępowania nie mogły zmienić podziału kompetencji ustanowionego w Traktacie. W tych warunkach, kwestionując właściwość Komisji, Territorio Histórico de Álava nadal podważa dokonaną kwalifikację spornego instrumentu podatkowego jako pomocy państwa.

Ocena Trybunału

59 Należy przypomnieć, że umożliwienie stronie przedstawienia po raz pierwszy przed Trybunałem zarzutu, który nie został przedstawiony przed Sądem, byłoby równoznaczne z umożliwieniem jej wniesienia do Trybunału, którego kompetencje w postępowaniu odwoławczym są ograniczone, sprawy o szerszym zakresie niż ta, która była rozpoznawana przez Sąd. W postępowaniu odwoławczym kompetencje Trybunału są zatem ograniczone do oceny prawnego rozstrzygnięcia w kwestii zarzutów, które były roztrząsane w pierwszej instancji (zob. w szczególności wyroki z dnia 1 czerwca 1994 r. w sprawie C-136/92 P Komisja przeciwko Brazzelli Lualdi i in., Rec. str. I-1981, pkt 59; z dnia 28 maja 1998 r. w sprawie C-7/95 P Deere przeciwko Komisji, Rec. str. I-3111, pkt 62 i z dnia 10 kwietnia 2003 r. w sprawie C-217/01 P Hendrickx przeciwko Cedefop, Rec. str. I -3701, pkt 37).

60 W niniejszej sprawie Territorio Histórico de Álava nie podniosło w pierwszej instancji, że:

— sporny instrument podatkowy miał jako taki nie wchodzić w zakres stosowania prawa z zakresu pomocy państwa;

— artykuł 92 Traktatu miał mieć zastosowanie do przepisów prawa podatkowego wyłącznie począwszy od konkluzji Rady ECOFIN z dnia 1 grudnia 1997 r. w dziedzinie polityki podatkowej i komunikatu Komisji z dnia 10 grudnia

1998 r. w sprawie stosowania przepisów o pomocy państwa do środków z zakresu bezpośredniego opodatkowania przedsiębiorstw.

61 W rzeczywistości wskazało ono na cele polityki gospodarczej spornego instrumentu podatkowego w ramach rozważania uzasadnienia tego instrumentu ze względu na charakter i strukturę systemu podatkowego, to jest na etapie postępowania dotyczącego kwalifikacji tego instrumentu jako pomocy państwa niezgodnej ze wspólnym rynkiem w rozumieniu art. 92 Traktatu.

62 Sąd dokonał analizy związanej z tym argumentacji w pkt 167 i 168 zaskarżonego wyroku.

63 Przedstawiony Trybunałowi w ramach niniejszego odwołania argument, wedle którego sporny instrument podatkowy miał być ab initio, na etapie poprzedzającym rozważania prawnicze, wyłączony z zakresu stosowania art. 92 Traktatu i w konsekwencji spod kontroli Komisji, stanowi więc zarzut przedstawiony po raz pierwszy w ramach odwołania.

64 Ten nowy zarzut należy uznać za niedopuszczalny, podobnie jak zarzut oparty na braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku w tej kwestii, jako że ten drugi zarzut jest nierozerwalnie związany z pierwszym zarzutem.

W przedmiocie zarzutów Territorio Histórico de Álava opartych, z jednej strony, na naruszeniu prawa przez Sąd poprzez niestwierdzenie nadużycia władzy, a z drugiej strony, na braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku w tej kwestii

Argumentacja stron

65 Territorio Histórico de Álava twierdzi, że podniosło przed Sądem, iż Komisja wykorzystała procedurę dotyczącą pomocy państwa — dziedzinę, w której posiada wyłączną właściwość i szerokie uprawnienia — dla celów dokonania harmonizacji podatkowej. Tymczasem taka harmonizacja wymaga zastosowania procedury przewidzianej w art. 101 Traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 96 WE) i 102 Traktatu WE (obecnie art. 97 WE), która przyznaje kompetencję Radzie Unii Europejskiej.

66 Territorio Histórico de Álava zarzuca Sądowi, że ograniczył się do:

— przypomnienia w pkt 84 wyroku z dnia 6 marca 2002 r. w sprawach połączonych T-92/00 i T-103/00 Diputación Foral de Álava i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-1385, który dotyczy pomocy przyznanej innemu przedsiębiorstwu, orzecznictwa, zgodnie z którym akt może zostać uznany za wydany z nadużyciem władzy wyłącznie wówczas, gdy z obiektywnych, istotnych i spójnych okoliczności wynika, że został wydany wyłącznie lub przede wszystkim w celu osiągnięcia rezultatów innych niż te, które wskazano;

— uznania, że wystąpienie faktycznej harmonizacji w wyniku zaskarżonej decyzji nie zostało wykazane.

67 Komisja utrzymuje, że podniesiony zarzut jest oczywiście niedopuszczalny, gdyż nie został przedstawiony przed Sądem.

68 Podkreśla ona, że w zaskarżonym wyroku Sąd nie orzekł w przedmiocie ewentualnego nadużycia władzy. Sąd zbadał to zagadnienie w innym wyroku, tj. w ww. wyroku w sprawie Diputación Foral de Álava i in. przeciwko Komisji, ogłoszonym w tym samym dniu co zaskarżony wyrok.

Ocena Trybunału

69 Należy stwierdzić, że Territorio Histórico de Álava nie przedstawiło Sądowi w ramach postępowania pierwszoinstancyjnego leżącego u podstaw niniejszego odwołania zarzutu opartego na nadużyciu władzy.

70 Z powodów wskazanych w pkt 59 niniejszego wyroku badany zarzut musi zostać uznany za niedopuszczalny jako zarzut nowy, podobnie jak zarzut oparty na braku uzasadnienia zaskarżonego wyroku w tej kwestii, jako że drugi zarzut jest nierozerwalnie związany z pierwszym zarzutem.

71 Z całości powyższych rozważań wynika, że odwołania należy oddalić.

W przedmiocie kosztów

72 Zgodnie z art. 122 akapit pierwszy regulaminu Trybunału, jeżeli odwołanie jest bezzasadne, Trybunał rozstrzyga o kosztach.

73 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu Trybunału, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 118 regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ wnoszący odwołanie przegrali sprawę, należy — zgodnie z żądaniem Komisji — obciążyć ich własnymi kosztami oraz kosztami poniesionymi przez Komisję.

74 Zgodnie z art. 69 § 4 akapit trzeci regulaminu Trybunału, mającego także zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 118 tego regulaminu, należy orzec, że Comunidad Autónoma del País Vasco — interwenient popierający żądania Territorio Histórico de Álava w sprawie C-187/02 P, pokrywa własne koszty.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) Sprawy C-183/02 P i C-187/02 P zostają połączone do wydania wyroku.

2) Odwołania zostają oddalone.

3) Wnoszący odwołanie pokrywają, poza własnymi kosztami, koszty poniesione przez Komisję Wspólnot Europejskich.

4) Comunidad Autónoma del País Vasco pokrywa własne koszty.

Podpisy